
Revisionsrapport

Beslutad: 2024-01-23

Diarienummer: 2023/0500

Till: Statens institutionsstyrelse

Revisionsrapport – Granskning av intern styrning och kontroll av verksamhetens kostnader

Som en del av arbetet med att granska Statens institutionsstyrelses årsredovisning 2023 har vi granskat vissa delar av den interna styrningen och kontrollen som bedömts vara relevant för revisionen.

Vi vill med denna revisionsrapport uppmärksamma er på iakttagelser från vår granskning av intern styrning och kontroll av verksamhetens kostnader

Vi vill att ni svarar på denna revisionsrapport senast 2024-02-12. Beskriv om och i så fall vilka åtgärder ni planerar för att rätta till iakttagelserna.

Sammanfattning

Statens institutionsstyrelse (SIS) har brister i sina styrdokument. Bristerna medför att myndigheten inte har en tillfredsställande intern styrning och kontroll för hantering och utbetalning för delar av verksamhetens kostnader. Delar av de styrdokument som vi har tagit del av är otydligt skrivna, inte fullständiga och det är ibland svårt att förstå till vem dokumentet riktar sig till. Ibland saknas också styrdokument.

Vi har även sett att det är brister i verifikationerna till bokföringen. Vår bedömning är att det är svårt att förstå den ekonomiska händelsen utifrån informationen i verifikationen.

Vi rekommenderar bland annat SIS att fortsätta det utvecklingsarbete som pågår kring att ta fram och uppdatera styrdokument och se till att verifikationerna till bokföringen följer kraven i förordning (2000:606) om myndigheters bokföring.

Brister i styrdokument och verifikationer försvårar både korrekt finansiell rapportering och att följa gällande regelverk

Vi har tagit del av SIS:s styrdokument för hantering och utbetalning av verksamhetens kostnader. Vi bedömer att det finns brister i delar av styrdokumentet, till exempel

- är styrdokumentet otydligt skrivna
- är styrdokumentet inte fullständiga
- är det ibland svårt att förstå till vem styrdokumentet riktar sig till
- saknar SIS ibland styrdokument helt.

Bristerna i styrdokumentet innebär att SIS inte har en tillfredsställande intern kontroll för hantering och utbetalning för delar av verksamhetens kostnader. Bristerna ökar risken för att den finansiella rapporteringen och uppföljningen inte blir korrekt. Det kan även leda till ökad risk för att SIS inte styr verksamheten effektivt och att SIS inte följer interna och externa regelverk.

För varje ekonomisk händelse ska det finnas en verifikation enligt 13 och 14 §§ förordning (2000:606) om myndigheters bokföring. En verifikation ska innehålla uppgift om

- när verifikationen har sammanställts
- när den ekonomiska händelsen har inträffat och vad denna avser
- vilket belopp den gäller
- vilken motpart den berör.

I förekommande fall skall verifikationen även innefatta upplysning om handlingar eller andra uppgifter som har legat till grund för den ekonomiska händelsen samt var dessa finns tillgängliga.

Vi har sett brister i SIS:s verifikationer till bokföringen, vilket innebär att SIS inte uppfyller kraven på en verifikation enligt förordning (2000:606) om myndigheters bokföring. Vår bedömning är att det är svårt att förstå den ekonomiska händelsen utifrån informationen i verifikationen. Det kan leda till

- ökad risk för väsentliga fel i den finansiella rapporteringen

- misstolkning eller missbruk av regelverk
- ökad risk för oegentligheter vilket kan leda till förtroendeskada för myndigheten.

Det är särskilt viktigt med tydlighet och enhetlighet i en decentraliserad organisation. Brister i styrdokument och verifikationer ökar bland annat risken för felaktig hantering och att det skapas olika rutiner inom organisationen. Det kan även leda till att den finansiella rapporteringen inte blir korrekt. I vår granskning har det framkommit flera felaktigheter som vi beskriver nedan.

Brister i rutiner och kontroller av kostnader för personal leder till felaktiga löneutbetalningar och övertidsersättningar

Vi har sett flera brister i SIS:s rutiner och kontroller av kostnader för personal, till exempel att

- godkännande och attestering av lönehändelser, så som kompensation av övertid i pengar, inte alltid sker i dualitet
- det inte är rätt personer enligt arbetsordningen som attesterar lönehändelser
- det ibland saknas uppgift på vem som har godkänt och vem som har attesterat lönehändelsen.

Vi har sett att den totala övertiden för perioden januari – september 2023 överstiger vad som är tillåtet enligt kollektivavtal samt SIS:s arbetstidsavtal för anställda. I många fall saknas det även enskilda överenskommelser för övertid över 150 timmar per år vilket är kravet i arbetstidsavtalet. Det har även tagit väldigt lång tid att få underlag vilket tyder på att dessa inte varit tillgängliga eller inskannade enligt vad som står i styrdokumentet.

Nedan är exempel på iakttagelser som framkommit i vår granskning:

- I några fall har källskatter och sociala avgifter inte bokförts och deklarerats korrekt.
- Lön och ersättningar för övertid i pengar har felaktigt registrerats och betalats ut flera gånger.
- Det finns anställda som saknar anställningsavtal.

Det saknas rutiner för bokföring av pågående projekt och SIS bokför därför utgifter på fel post och fel räkenskapsår

SIS saknar tydliga styrdokument och rutiner för bokföring av utgifter för de pågående projekten som sker i myndighetens lokaler. Vi har också sett att SIS inte

följer sina styrdokument och rutiner kring hanteringen av kostnader för lokaler och övriga driftkostnader. Exempel på det är:

- SIS har felaktigt bokfört utgifter som kostnad för lokaler i stället för att aktivera dessa i balansräkningen som anläggningstillgångar.
- Kostnader i pågående projekt avseende reparation och underhåll periodiseras inte utan kostnadsförs först när faktura kommer. Det kan ibland vara ett annat räkenskapsår än året då arbetet utfördes vilket medför att SIS bokför utgiften på fel räkenskapsår.
- SIS har använt olika kostnadskonton för samma typ av ekonomiska händelse vilket försvårar den finansiella uppföljningen.
- SIS har köpt in SJ-kort för anställda utan skriftliga beslut. Det har inte skett någon förmånsbeskattning för de anställda som fått och nyttjat korten.
- Underlag till verifikationerna i bokföringen har inte varit tillgängliga i bokföringssystemet och befintliga underlag gör det svårt att förstå den ekonomiska händelsen.

Felaktig användning av blanketter för manuella utbetalningar leder till felaktigt bokförda kostnader och försvårar uppföljningen

SIS använder inte blanketterna för manuella utbetalningar på rätt sätt. I vår granskning har vi sett flera exempel på att

- det inte finns någon kvittens av betalningsmottagaren vilket är ett krav enligt gällande styrdokument
- attester på blanketten sker med en signatur utan namnförtydligande vilket försvårar spårbarheten av vem som har attesterat
- beskrivningarna av den ekonomiska händelsen på betalningsunderlaget är väldigt vaga eller ofta direkt felaktiga
- olika konton används för samma typer av ekonomiska händelser vilket försvårar den finansiella uppföljningen och tyder på brister i styrningen.

Det har tagit väldigt lång tid att få material vilket tyder på att underlagen inte varit inskannade i enlighet med det som står i styrdokumentet.

Exempel på iakttagelser som vi har gjort:

- SIS har bokfört samma ekonomiska händelser två gånger.
- Beslut saknas för betalning av boende för en anställd och det har inte skett någon förmånsbeskattning för den anställde.

Rekommendationer

Vi lämnar följande rekommendationer till SIS:

- Fortsätta det utvecklingsarbete som pågår kring att ta fram och uppdatera styrdokument.
- Ta fram tydliga och fullständiga styrdokument för att försäkra sig om en god intern kontroll för respektive process.
- Se till att de anställda tar del av innehållet i styrdokumenterna.
- Införa uppföljande kontroller på central nivå för att säkerställa att de anställda följer styrdokumenterna.
- Säkerställa att verifikationerna i bokföringen innehåller den information som krävs enligt förordning (2000:606) om myndigheters bokföring.

Ansvarig revisor Samuel Reding har beslutat i detta ärende. Uppdragsledare Erik Lejon har varit föredragande.

Samuel Reding

För kännedom

Regeringen

Socialdepartementet

Finansdepartementet, budgetavdelningen